

נא לא להוציא מביהכ"נ עד יום ב'
ואם בדעת הגבאים לגונוזו במוצ"ש,
ניתן לקחת במוצ"ש.

דבררי ההיחם

דרשות ומאמרים
מלאים וגדושים בדבקות ואהבת ה'
מלווים בסיפורים מלהיבי הנפש
על סדר

פנחס

◆ קנאות לשם שמים ◆

נכתב בעזרת החונן לאדם דעת
על ידי
יוסף חיים ב"ר דניאל זצ"ל אליהו

רפואה שלימה במהרה
לרבי עמרם אביגדור בן סוליקה סול
אוחיון שליט"א
בתוך שאר חולי עמו ישראל

להצלחת התורם החפץ בעילום שמו
שיצליח בכל מעשה ידיו
אושר ועושר כל הימים בטוב
ובנעימים אמן

כל הזכויות שמורות

למחבר

לפרטים

054-8428679

לקבלת החוברת ניתן לשלוח
בקשה לכתובת המייל:

D0548428679@gmail.com

וכן ניתן להוריד דרך אתר דרשו

פנחס

קנאות לשם שמים

וַיְדַבֵּר יי' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַפֶּהֱן הַשֵּׁיב אֶת חַמְתִּי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקַנְאוֹ אֶת קַנְאוֹתֵי בְּתוּכֶם וְלֹא כְלִיתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקַנְאוֹתַי: לָכֵן אֶמַר הַנְּנִי נֹתֵן לּוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם: וְהָיְתָה לוֹ וּלְזֶרְעוֹ אַחֲרָיו בְּרִית כְּהֵנָּה עוֹלָם תַּחַת אֲשֶׁר קָנָא לְאֱלֹהֵיו וַיִּכְפֹּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: (במדבר כה י-יג)

אמרו רבותינו בגמרא (סנהדרין פב:) בקשו מלאכי השרת לדחפו, אמר להן: הניחו לו, קנאי בן קנאי הוא, משיב חימה בן משיב חימה הוא. התחילו שבטים מבזין אותו: ראיתם בן פוטי זה, שפיטם אבי אמו עגלים לעבודה זרה, (כתוב בפרשת וארא (שמות ו כה) וְאֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן לָקַח לוֹ מִבְּנוֹת פּוּטִיָּאל לוֹ לְאִשָּׁה וַתֵּלֶד לוֹ אֶת פִּינְחָס פּוּטִיָּאל זֶה יִתְרוֹ שִׁפְטָם עֲגָלִים לַעֲבוּדָה זָרָה וְאֶלְעָזָר יִתַּחֲתֵן מִזְרְעוֹ שֶׁל יִתְרוּוִילָדָה לוֹ אֶת פִּנְחָס) וְהָרַג נְשִׂיא שִׁבְט מִיִּשְׂרָאֵל! בֹּא הַכְּתוּב וַיַּחֲסוּ: פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הִכְהֵן. אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה: הקדם לו שלום, שנאמר לָכֵן אֶמַר הַנְּנִי נֹתֵן לּוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם. וראויה כפרה זו שתהא מכפרת והולכת לעולם.

וצריך ביאור, למה ביקשו מלאכי השרת לדחפו, וכי לא ידעו הלכה זו, שהבועל ארמית קנאים פוגעים בו?

ועוד כשהתחילו השבטים לבזותו ראיתם בן פוטי זה וכו' בא הכתוב ויחסו לאהרן הכהן, וכי בגלל זה יפסיקו לבזותו, הלא בכל מקרה הוא מיוחס גם ליתרו שפטם עגלים?

קנאות מאדם שיש בו מידות רעות

ונראה בביאור הדברים, דבאמת לא ניתנה רשות לקנאי לקנא קנאת ה', אלא אם כן זכה וטהורה היא כונתו, כעצם השמים לטוהר, ואם יש בלבו שמץ כעס ורוגז, לא ניתנה לו רשות לפגוע בנפש זולתו, ורק כאשר קנאותו כל כולה על מדת הרחמים עומדת, רשאי הוא לקנא קנאת ה' צבאות, וזה שכתב רש"י בסנהדרין (פ"א:): קנאים – בני אדם הכשרין המתקנאין קנאתו של מקום.

פנחס בבואו לקנא קנאת ה', כוונה כפולה יש בלבו, לא רק קנאת ה' הבושרת בנפשו, אלא גם משיב חמה הוא, וכונתו לכפר על בני ישראל, כמ"ש "ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי"

והדברים מברורים בדברי הר"ן בחידושיו (פסחים פב.). "וַיֵּרָא פְּיִנְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן וַיִּקָּם מִתּוֹךְ הָעֵדָה וַיִּקַּח רֶמֶחַ בְּיָדוֹ: (במדבר כה ז) וירא פנחס בן אלעזר" מה ראה? אמר רב ראה מעשה ונוכר הלכה, אמר לו אחי אבי אבא, לא כך לימדתני ברדתך מהר סיני, הבוועל את כותית קנאין פוגעין בו? אמר לו: קריינא דאיגרתא איהו ליהוי פרוונקא. (קורא האגרת הוא יהיה השליח לבצע את מה שכתוב בה)

כתב הר"ן יש שואלים היאך אמר משה כך לפנחס שילך ויהרוג, והא אמרינן שאם בא לימלך אין מורין לו?

והתשובה: שמשה לא הורה לו, ופנחס לא נמלך בו, אלא שהוא הזכיר שמועתו בפני משה, והוא השיב לו: אם לעשות בו דין, לא אמרת כלום, ואם לקנא בו, עד שאתה אומר לאחרים, אמור לעצמך, שאין ראוי ממך. (ר"ן שם).

מבואר בדברי הר"ן שפנחס לא הלך למשה כדי לשאול מה ההלכה, אלא בא פנחס לברר ולחקור אצל משה, האם מי שנשלמו בו מעלות המידות כולם, האמנם ראוי הוא לבוא במשפט ולנקום נקמת ה'? מבקש פנחס חותם אמת, כי אכן קנאתו קנאת אמת. ומשהשיבו משה כי ראוי הוא, או אז טיהר בסילודין במעטה קנאה, עמד פנחס והתפלל שיהא זה המעשה ראוי, ויעלה לרצון מתוך תום וטוהר בלתי לה' לבדו.

מלאכי השרת שאינם בוחנים כליות ולב, חששו הם שפנחס בעל חימה הוא, עד שהעיד עליו יודע תעלומות, אמנם קנאי בן קנאי הוא, אבל גם משיב חימה בן משיב חימה, ובלב מלא רחמים בא לקנא קנאת ה' צבאות.

מעתה נבין את דברי רבותינו (בבא בתרא קט:): וכעין זה במדרש רבה (במדבר רבה כ"א ב') אתה מוצא בשעה שנדקר זמרי, עמדו השבטים עליו ואמרו: ראיתם, בן פוטיאל, זה שפיטם אבי אמו עגלים לעבודת כוכבים הרג נשיא שבט מישראל!!! לפיכך בא הכתוב ליחסו "פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן" לכך אמר הנני נותן לו את בריתי שלום.

והדברים תמוהים וכי דברי הבל ורעות רוח דיברו השבטים, אבות אכלו בוסר ושיני בנים תכהנה? וכי מה ענין פנחס הקנאי אצל אבי אמו שפיטם עגלים לעבודה זרה?

אלא שטענו השבטים על פנחס ופקפקו בטוהר קנאתו, והלא אבי אמו פיטם עגלים לעבודה זרה, וכבר אמרו חז"ל (שבת ק"ה:): שהשובר כלים בחמתו כאילו עובד עבודה זרה הוא, וכן אמרו בזוהר (בראשית כ"ז:): כל הכועס כאילו עובד עבודה זרה, הרי שהכעס והעבודה זרה כרוכים ירדו מן השמים, והשבטים אמרו כנראה שפנחס ירש את תכונת הכעס והחימה מאבי אמו שהיה מקריב עגלים לעבודה זרה, ולא מתוך רחמים וחמלה קנא פנחס קנאת ה' אלא מתוך חימה ורוגז.

לפיכך בא הכתוב ליחסו אחר אהרן, העיד עליו יודע תעלומות הבוחן לבבות, שאכן דבקו בו תכונות אבי זקינו, אבל לא זה שפיטם עגלים, אלא זה האוהב שלום ורודף שלום, האוהב את הבריות ומקרבן לתורה, בא הכתוב ויחסו אחר אהרן, שבאלו המידות קינא לשם אלקיו והרג נשיא בעמיו, לא קנא פנחס אלא במדת השלום, ובדין הוא שיטול שכרו.

וכך אמרו רבותינו במדרש: בְּקִנְאוֹ אֶת קִנְאֹתֵי בְּתוֹכָם וְלֹא כְלִיתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאָתִי: לְכֵן אָמַר הַנְּגִי נִתַּן לּוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם: אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לֵקִישׁ: פִּנְחָס הוּא אֱלִיהוּ, א"ל הַקַּב"ה, אַתָּה נָתַת שְׁלוֹם בֵּין יִשְׂרָאֵל וּבֵינִי בְּעוֹלָם הַזֶּה, אֵף לְעֵתִיד לְבוֹא אַתָּה הוּא שְׁעִתִּיד לִיתֵן

שלום ביני לבין בני, שנאמר: הִנֵּה אָנֹכִי שֹׁלֵחַ לָכֶם אֶת אֱלֹהֵי הַנְּבִיא לְפָנָי בּוֹא יוֹם יִי הַגְּדוֹל וְהַנּוֹרָא: וְהָשִׁיב לְב אָבוֹת עַל בְּנִים וְלֵב בְּנִים עַל אָבוֹתָם (מלאכי ג כג כד) (ילקו"ש רמז תשע"א)

ולפי זה יבואר מאמר הגמרא בברכות (כ.). אמר רב פפא לאביי במה שונים דורות הראשונים שהתרחשו להם ניסים ובמה שונה דורות האחרונים שלא מתרחשים להם ניסים? אם זה משום מעלתם בתורה, הרי בשנים שהיה רב יהודה חי, כל למודם היה רק בסדר נזיקין ולא בכל הששה סדרי משנה, ובדור שלנו אנו לומדים את כל הששה סדרים, והנה בשנים שרבי יהודה היה חי כשהיה עצירת גשמים ורבי יהודה היה חולץ נעל אחת כדי להשתתף בצער הציבור, מיד היו יורדים גשמים, ואילו אנו מצערים את נפשינו וזועקים בתפילה ותפלתינו לא מתקבלת ולא יורד גשמים???

השיב לו אביי: דורות הראשונים מסרו את נפשם על קדושת השם וזו הסיבה שהתרחשו להם ניסים, ואילו בדור שלנו לא מסרו נפשם על קידוש השם, ולכן לא התרחשו לנו ניסים.

כמו שהיה מעשה עם רב אדא בר אהבה, שהלך בשוק וראה אשה אחת כותית שלבשה בגד אדום שאינו צנוע לבת ישראל ללכת כך, ורב אדא חשב שהיא בת ישראל, ולכך קרע את הבגד מעליה, לבסוף התברר שהיא כותית וקנסו אותו ב-400 זוז.

שאל רב אדא את האשה הזאת מה שמך? אמרה לו 'מתון' אמר רב אדא: מתון, מתון, שווה 400 ארבע מאות זוז.

ולכאורה יפלא, מה ענין במה ששאל רב אדא את הכותית מה השם שלה? ומה זה קשור לתשלום הנזק, והלא לא באו אלא להעלות על נס את מסירות נפשו להעמיד את הדת על תילה כאשר קרע מעליה את הבגד?

והביאור הוא: דכל עוד שלא נדע תכונות נפשו של רב אדא, לא נוכל להעמידו למופת על מסירות נפשו, שמא קנאותו נובעת ממדת הדין והכעס, ובטבעו הוא אדם כעסן ובעל חימה? אך אחרי שראינו הנהגתו כאשר נודע לו שפגע באשה נכריה לשווא, ושאל לשמה, ופייסה בדברים, ושילם לה על הבגד שקרע 400 זוז, הרי ששורש

נשמתו במדת הרחמים, וגם קנאותו כולה רחמים וחמלה, והיה רחמן מאין כמותו. ממילא מתברר שכל המעשה עם הנוכריה היה לשם שמים ולא מחמת כעס.

וכמו שמצינו בגמרא (תענית כ:): שאלו התלמידים את ר' אדא בר אהבה במה הארכת ימים? ואחד הדברים שהעיד על עצמו, מימי לא הקפדתי בתוך ביתי, סבלן ורחמן היה ר' אדא בר אהבה, ואעפ"כ קינא קנאת ה' לשם שמים נגד תכונותיו הטבעיות, ועשה כן בכונה זכה ונקייה, למחות על כבודו יתברך שמו, זוהי מסירות נפש וקידוש ה' שבכוחה אתרחשו להם ניסים, ובזכותה זכה לאריכות ימים וזוהי דוגמא למעשה קנאות לשמה.

ועל דרך זה נשכיל להבין את דברי הגמרא: כשחלה רבי יוסי בן קיסמא הלך רבי חנינא בן תרדיון לבקרו, אמר לו רבי יוסי: חנינא אחי! אין אתה יודע שאומה זו מן השמים המליכה, שהחריבה את ביתו ושרפה את היכלו והרגה את חסידיו, ואבדה את טוביו, ועדין היא קיימת, ואני שמעתי עליך, שאתה יושב ועוסק בתורה ומקהיל קהילות ברבים וספר תורה מונח לך בחיקך?

אמר לו רבי חנינא מן השמים ירחמו...

אמר לו רבי יוסי: אני אומר לך דברים של טעם, ואתה אומר לי מן השמים ירחמו? תמה אני אם לא ישרפו אותך ואת ספר תורה באש...

אמר לו רבי חנינא בן תרדיון לרבי יוסי מה אני לחיי עולם הבא?
אמר לו רבי יוסי תספר לי על הנהגותך?

אמר לו רבי חנינא: פעם אחת התחלפו לי מעות של סעודת פורים עם המעות של צדקה שהיה מיועד לעניים, וחלקתי את כל הכסף לעניים, ולא לקחתי בחזרה את הכסף הזה מהצדקה. אמר לו: אם כן מחלקך יהא חלקי ומגורלך יהא גורלי. (ע"ז יח.)

ולכאורה יפלא, הלא רבי חנינא שם נפשו בכפו ומסר נפשו להרביץ תורה בישראל, וכי לא די בזה כדי להביאו לחיי העולם הבא? ומה תוסיף זכות הצדקה של מעות פורים, לזכות העצומה של לימוד התורה

בשעת הגזירה שאסרו ללמוד, ובכל זאת הוא מקהיל קהילות ללמד תורה למען כבוד שמו יתברך?

אלא שתמה רבי יוסי בן קיסמא בקנאותו של רבי חנינא, שמא קנאות יתירה היא זו שתולדתה בתכונת החימה, שאינה מתחשבת בחיי הזולת, ואם כן שמץ פסול יש בה, אך משנוכח לדעת תכונות נפשו הרחומה והחנונה של רבי חנינא, שביטל סעודת פורים שלו וחילק את כל אשר לו לעניים, מתוך אהבה וחמלה שאין להם קץ, שוב מבהיקה גם קנאותו באור יקרות של לשם שמים, אם כן מחלקך יהא חלקי ומגורלך יהא גורלי, קנאות שכזו תוך מסירות נפש עד הקצה, זו קנאת אמת, (ע"פ מנחת אשר).

אדם עם מידות רעות מוצא בקנאות פורקן למידותיו הרעות

בענין קנאות שח פעם רבי חיים מבריסק ואמר: יש הבדל גדול ביני ובין אחד שהתחזה לקנאי. והביא משל, לבית שהיו בו הרבה עכברים, וכדי להילחם במכה זו, היו מביאים חתול והיה רודף את העכברים והורגם.

והנה גם בעל הבית וגם החתול אינם אוהבים עכברים, אמנם הבדל מהותי יש ביניהם, הבעל הבית היה מעדיף שלא יהיו כלל עכברים, ואילו החתול רוצה מאוד שיהיו עכברים כדי שיוכל להורגם.

והוא הדין בקנאות, לי אמר הרב מבריסק היה יותר נוחא שלא יהיה במה ובמי להילחם, משא"כ אותו אדם, רצה שיהיה לו במה להילחם הוא שאב חיות מכך. (שי לתורה)

יש אדם שמחפש פורקן לכעס והחימה שיש לו, ולכן כל פעם הוא מחפש על מה לקנאות קנאת ה', וברגע שאין על מה לקנאות, הוא לא רגוע, הוא חייב לייצר ולחפש בעיות שיהיה על מה לקנאות, על מה להוציא את חמתו וכעסו.

אמר הרב שלום שבדרון זצ"ל בני אדם בדרך כלל מחפשים לבנות את עצמם לעלות ולהתעלות, משקיעים מאמצים ויגיעה להתקדם בעבודת ה' לפי תכונותיהם, יש הזוכה ללמוד או ללמד, ישנם בעלי

חסד וגם אנשי עבודה יראה תפילה וכהנה, כל איש לפי חלקו שה' נתן לו.

אך לפעמים אפשר למצוא אנשים מסוג אחר, ליבם הם לדברים שבקדושה, אלא שקשה להם עם עצמם, הם אינם מתקדמים בעבודת ה' האישית הפרטית, ומאחר ועם עצמם קשה להם, כתחליף החליטו להתמודד עם אחרים, לעמול על תיקונו של הזולת, לדאוג לעבודת ה' של אחרים.

אותם יהודים מגלים מהר מאד נפילות של יהודים, לומדים היטב את חטאיהם של אנשים אחרים, ומה הם עושים?

מתחילים בפרסום מודעות מחאה, יש להם כספי צדקה, והקנאות מתחילה בכל עוז לקנא לכבוד ה', הם מפנים את יראת השמים שלהם לכתובת אחרת, לא כלפי עצמם אלא כלפי אחרים, זועקים משמיצים את החוטאים, רומסים אותם, ובדרך כלל גם עושים שטייגן במצוות המחאה, מחדשים הידורים והידורי הידורים במצוות הקנאות, וקוראים מי לה' אלי... קנא קנאתי לה'...

פעם שאלתי אמר הרב שבדרון פלוני, למה אתה מדבר על אלמוני בהשפלה כל כך? ומדוע ביזית אותו ברבים? האם שאלת מורה הוראה? האם כל כך פשוט בעיניך כי מותר לרמוס את כבודו עד כדי כך בלי הוראת חכם??

ומה השיב לי? א' זו מצוה. ב' וכי רק מותר, הרי מצוה לרומסו ולקוברו אחת ולתמיד... מצוה לקבור את השני.

הבנתי שאין על מה לדבר עימו, הוא עוסק במצוה וגם פטור ממצוות אחרות כדין עוסק במצוה הפטור מן המצוה.

הפסוק אומר בישעיה (נ יא) הֲנִן כְּלַכֶּם קִדְחִי אִשׁ מְאֹזְרֵי זִיקוֹת לְכוּ בְּאוֹר אֲשֶׁכֶם וּבְזִיקוֹת בְּעֶרְתֶּם מִיְדֵי הַיְתָה זֹאת לָכֶם לְמַעַצְבָּה תִּשְׁכַּבוּן: איתא במדרש (קהלת רבא ג) רַבִּי פְּנַחֵס בְּשֵׁם רַבִּי רְאוּבֵן מְשַׁל לְמָה הַדָּבָר דּוֹמָה לְמַלְךְ שֶׁעָשָׂה סְעוּדָה וְזָמַן אֶצְלוֹ אוֹרְחִים, וְגִזַּר מְלָכָא גְזִירְתָּא וְאָמַר, כָּל אֵינֶשׁ וְאֵינֶשׁ יֵיטִי לִיָּה מַה דִּירְבַּע, (גזר המלך שכל אורח יביא דבר כדי שיוכלו לשבת עליו) אֵית דְּאֵייתִי טְפוּטִין, וְאֵית דְּאֵייתִי פְּסִתִין,

וְאֵת דְּאֵייתִי סֶטְרוֹמְטִין, וְאֵת דְּאֵייתִי נְמוֹרְקִין, (ויש שהביאו כל מיני סוגי מצעות) וְאֵת דְּאֵייתִי כּוֹרְסוֹן, (ויש שהביאו כורסאות) וְאֵת דְּאֵייתִי קִיסִין, (ויש שהביאו עצים) וְאֵת דְּאֵייתִי אֲבָנִין, (ויש שהביאו אבנים) אָדִיק מְלָפָא וְאָמַר כָּל אִינְשׁ וְאִינְשׁ יִרְבַּע עַל מַה דְּאֵייתִי, (אמר המלך כל אחד ישב על מה שהביא) אוֹתָן שְׁהִיוּ יוֹשְׁבֵין עַל הָעֵצִים וְעַל הָאֲבָנִים הָיוּ מִתְרַעְמִין עַל הַמֶּלֶךְ וְאוֹמְרִים כֶּף הִיא כְּבוֹדוֹ שֶׁל מֶלֶךְ שְׁנֵהִיָּהּ יוֹשְׁבֵין עַל הָעֵצִים וְעַל הָאֲבָנִים?

כְּשֶׁשָּׁמַע הַמֶּלֶךְ אָמַר לָהֶם לֹא דִיכֶם שְׁנוּוֹלְתֶם פְּלִטִין בְּאֲבָנִים וּבְעֵצִים שְׁעַמְדָּה לִי בְכַמָּה יְצִיאוֹת, אֲלָא מַחְצִיפִין אַתֶּם וְקוֹשְׁרִין עָלַי קְטִיגוֹרְיָא, יְקַרְכוֹן לָא עֲבִיד אֲלָא אַתּוֹן לְגַרְמִיכוֹן. (אתם גרמתם את זה לעצמכם)

מבואר במשל: שאתם אנשים שגרמו לעצמם את הבעיה, הם לבסוף מתלוננים למלך.

והנמשל: כֶּף לְעֵתִיד לְבוֹא, הַרְשָׁעִים נְדוֹנִין לְגִיהֶנֶם וְהֵן מִתְרַעְמִין עַל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הֲרִי שְׁהֵינּוּ מְצַפִּין לִישׁוּעָתוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְכֶף יִהְיֶה עָלֵינוּ?

אומר להם הקדוש ברוך הוא בעולם שהייתם בו לא בעלי מחלוקת ולשון הרע וכל רעות הייתם, ולא בעלי מריבות וחמסים אתם הייתם, הָדָא הוּא דְכְּתִיב: הֵן כָּלְכֶם קִדְחִי אֵשׁ מְאֹרֵי זִיקוֹת, לְפִיכֶךְ אַתֶּם הוֹלְכִים בְּאוּר אֲשֶׁכֶם וּבזִיקוֹת בְּעֶרְתֶּם. (ישעיה נ, יא):

וְשָׁמָּה תֹאמְרוּ מִיָּדֵי הַיְתָה זֹאת לָכֶם, לָאוּ, אֲלָא אַתֶּם עֲשִׂיתֶם, אַתֶּם לְעֵצְמְכֶם, לְפִיכֶךְ לְמַעַצְבָּה תִּשְׁכַּבוּן, מִיָּדְכֶם הַיְתָה זֹאת לָכֶם.

אפשר להבחין כי מוזכרים כאן רשעים שלהם עבירות של בין אדם לחברו, משמע כי המדובר בסוג בני אדם שבשאר חלקי התורה אינם רשעים, רשעותם מצוינת רק במחלוקת לשון הרע, מריבות, וחמסים, הם אינם מזלזלים חלילה בתורה, אינם קלי דעת לכל דבר שבקדושה, אדרבה בטוחים הם בצדקותם, כי הרי מתרעמים על הקב"ה מדוע לא הגיע להם שכר ככולם? הרי קיימו מצוות ופעלו נצורות? אך משום מה, עם הצדקות הגיעו רחמנא ליצלן עד לגיהנם.

במקום לדפוק על שערי גן עדן דפקו על עברי פי שחת, בגלל עבירות מסוימות בבין אדם לחברו.

והדבר הוא פלא? בעלי ריב ומדון גדולים ועם כל זאת לא נכשלים בחטאים אחרים, וכי אין להם יצר הרע לעבירות אחרות, במאי עסקינן?

התשובה בדרך דרוש, אלו האנשים טועים בדרכם, בסך הכל טועים, ועל ידי טעות זו נאבדים מן העולם ה' ישמור ויציל.

תוהים ותועים באיזו טעות שהזכרה לעיל, הם זרקו אבנים על אחרים, קדחו אש מחלוקת, רק כלפי אחרים במקום על עצמם.

אומר רבי שלום שבדרון נבאר את דברי חז"ל, המלך אמר שכל אחד יכין לעצמו כסא, וכסא לעולם הבא לא בונים מעצים, כסא לעולם הבא בונים מעצמיותו של האדם, המהדרין הללו בלתקן את אחרים, הביאו אבנים, אלו אבנים שזרקו על אחרים, הם בטוחים כי אבנים אלו יהיו להם ככסא מהודר לעולם הבא, אך אינם יודעים כי הכסא אמור להיות מאבנים שאדם בנה את עצמו, לא מאבנים שזרקו על אחרים.

ואז ה' מגלה להם את פנימיותם, כי לא קנאה לכבוד ה' בערה בהם, אלא מחלוקת, לשון הרע, ומריבות בערה בקרבם.

הן פְּלִכֶם קִדְחִי אֵשׁ מְאֹרֵי זִיקוֹת, שבו נא על אותם אבנים לְפִיכֶם אֲתֶם הוֹלְכִים בְּאוֹר אֲשֶׁכֶם וּבְזִיקוֹת בְּעֶרְתֶּם. חיפשתם מחלוקת מתחת לאדמה, שם תשכבו בגיהנום עמוק.

אומר רבי שלום, היו קנאים שביום שעשו מעשי קנאות התענו מבוקר עד ערב, היו ששפכו ליבם בתפילה כי יכנסו ויצאו בשלום.

רבי חיים לייב מסטוויסק היה קנאי גדול, והרב לאפיאן אמר כי הוא צם תמיד ביום בו ערך קנאות, אין בין גן עדן של קנאים פוגעים בו, לגיהנום של שפיכות דמים, אלא טפח בלבד.

אומר הרב שבדרון, הרבי שלי היה אומר, כי כל מה שחסר במחשבת קדש לה', מתמלא במקומו בלב אכזריות על השני חלילה.

לזכות לקנאות אמיתית, היא מן העבודות הקשות שבמקדש, לפעמים ישנו גדול המדריך את האדם כאן, מותר לך לפעול גם אם אינך נקי

בעצמך, פעולה זו מחובתך לעשותה גם אם אינך פנחס, ואז אפשר להיכנס ולצאת בשלום.

סיפר רבי ישראל גרוסמן זצ"ל בחצר הסמוכה לביתנו התגוררה אלמנה ערירית, כדי להקל על בדידותה היתה שומעת דיבורים ושירים מטרנזיסטור קטן שהיה ברשותה.

בעיני אחד השכנים שהיה קנאי גדול, לא מצא חן הדבר, שבחצרו יש בית ששומעים בו רדיו, הוא נכנס לביתה ומחה על כך בפניה, כשראה שמחאתו לא הועילה חזר וצעק עליה מספר פעמים.

פעם אחת הגדיש את הסאה, ביום שישי לאחר שהאשה שטפה את ביתה לכבוד שבת לקח עמו דלי מים, התקרב לדלת ביתה, ושפך לתוך הבית את כל תכולת הדלי.

זודי הרב רבי שמעון גרוסמן, לא יכל לסבול את צערה של האלמנה ומחה בפניו, אולי כוונתך רצויה, אך מעשיך ודאי אינם רצויים, וביקש ממנו וממני, לעלות עמו אל המרא דאתרא המהרי"ץ דושינסקי.

אותו קנאי היה כה בטוח במעשיו, שמיד הסכים לבוא.

עלינו לביתו של הרב, הקנאי החל לספר לרב שבחצירו מתגוררת אלמנה המחזיקה מכשיר טמא בביתה, וכבר מספר פעמים מחה בפניה, כשראה שזה לא עוזר, החליט לעשות מעשה וביום שישי שפך מים לתוך ביתה.

טרם כילה לדבר את דבריו, והרב דושינסקי קם ממקומו בפחד ורעדה, פניו התלהטו כאש שלהבת, הוא ניגש בצעדים חפוזים, ותפס את מקלו הרבני, הרים את מקלו, ופתח בצעקה!!! רשע!!! צא מביתי... הרב דושינסקי חזר ושנה על צעקתו ולא הרפה ממנו עד שעזב את ביתו. (גדול בישראל חלק ב עמ' 347)

האדמו"ר מתולדות אהרן רבי אברהם יצחק קאהן זיע"א היה אומר: כי קנאות היא מסכת שלימה הצריכה תלמוד, והיה תמיד חוקר הרבה

אצל רבו הק' מסאטמר מתי כן ומתי לא, וכן ישב הרבה עם זקני ירושלים ומהם חקר את הענין, ובפרט עם ר' אהרן קצנלנבויגן זצ"ל שהיה מאוד בידידות אתו, והרבה לשאול את חוות דעתו על הרבה עניינים וכן עם ר' עמרם בלוי זצ"ל וכן עם ר' ישראל יצחק רייזמן זצ"ל חבר הביד"ץ.

ואמר פעם, כי יש כאלו שיש בהם מדת הרציחה, ומפיקים זאת בפועל בתור קנאות.

ולמד את תלמידיו, לנהוג בישוב הדעת תמיד, ולכלכל דבריהם במשפט, ולהתרחק מכל מעשה פראות או אלימות בתכלית שאין זה דרכנו כלל, ועל כיוצא בזה אמרו חז"ל אין כוחינו אלא בפה, והזכיר את דברי רבי עמרם בלויא זצ"ל שאמר לו כמה פעמים שבקנאות, אין כוחינו ואין דרכינו כלל אלא בפה, כי אחרת הוא בבחינת והידים ידי עשו ח"ו ולא יאה לזרע ישראל כלל.

ואם נודע לו שמאן דהוא מהתלמידים נהג במעשה אלימות, נתקצף על כך מאד שהוא רציחה ממש, ואין לנו כח כדייני הסנהדרין לדון דיני נפשות.

בספר מסורת למשה, עובדות על רבי משה פיינשטיין זצ"ל.
מסופר כך:

הרב עלבערג הראה לרבי משה, מה שכמה רשעים פרסמו מודעה בעיתון, שאמריקה לא תתן כסף לישראל, ויותר טוב ליתנו לערבים, וחתמו עצמם בשם נטורי קרתא מנזר יארק.

והם בעצמם הלכו למדינת לבנון, לשכנע אותם להילחם עם ישראל.

זה ממש פלאי פלאים, איך לא מבינים שיש יהודים שומרי תורה ומצוות שם בישראל שגם כן יהיו ניזוקים ממלחמה ח"ו.

ואמר הרב עלבערג לרב משה פיינשטיין אולי כדאי לפרסם בעיתון מודעה שמה שהם עושים זה לא בהסכמת הציבור וכדומה.

ומדוע לא משתדלים שמישהו ידבר עימהם שהם קנאים ונוהגים כקנאים קנא קנאתי, וחושבים שעושים לשם שמים ואם מישהו ידבר עמהם ויסבירם אולי יחזרו.

והשיב הרב בחיור, ואיך יכולים לחשוב שמעשיהם מעשה של קנאות? וכי זה היתר להיות כמוסר על כלל ישראל??

וגם אם רוצים לנהוג בדרך קנא קנאתי יש להם לנהוג כאליהו שעזר לאחאב, ולא לשונאיו...

אלא פשוט הם רשעים, ואיני מאמין שיעזור לדבר עמהם. (מסורת משה עובדות לרבי משה פיינשטיין)

קנאות מאדם ששלם במידות טובות

הקנאות מידה טובה יש בה, אך תנאי אחד צריך לזה, שיהא על פי תורה, ולאחר שרכש כל המידות טובות, אז יכול להתרכז במידת הקנאות כמו שאמר רבי אליהו לופיאן זצ"ל, חז"ל תיקנו לומר ג' פעמים ביום את הפרק אשרי יושבי ביתך, כדי להידבק במדותיו של הקב"ה, ובפרק זה יש בו חלק גדול ממדות הקב"ה.

ולכאורה למה סודר פרק אשרי על פי סדר א"ב?

אלא לומר לך, אל תיקח מיד את המידה של "ואת כל הרשעים ישמיד" זהו החלק האחרון בסדר הא"ב של אשרי, תחילה תהיה טוב לכל, רחמיו על כל מעשיו, סומך לכל הנופלים, משביע לכל חי רצון, צדיק בכל מעשיו, ואז אח"כ תוכל להגיע למידה של "קנאות" ואת כל הרשעים ישמיד.

רבי יצחק זאב סולוויציק הרב מבריסק זצ"ל (הגרי"ז) קירב את רבי עמרם בלוי זצ"ל שכל קנאותו היה על פי תורה ולא היה עושה דבר מבלי להתייעץ עם גדולי התורה. וידוע שרבי עמרם בלוי היה מתפלל קבוע במנין בביתו של הרב מבריסק.

רבי עמרם בלוי זצ"ל היה משתתף באפיית מצות של הרב מבריסק והיה לו חזקה למזוג המים לקמח.

שנה אחת היה רבי עמרם כלוא בבית הסוהר והנה הציע עצמו איש נכבד לפני הרב מבריסק להיות ממלא מקום לרבי עמרם בעבודת מזיגת המים.

ברכו הרב בישר כח עבור ההצעה, אך מתוך כאבו על העסקנים שאינם עושים די לשחרורו של רבי עמרם, נענה לאיש שהציע את עצמו כממלא מקום הייתי מציע לך לישב בכלא במקום רבי עמרם ואותו לשלוח הנה...

כשראה רבי עמרם איזה ילד זורק אשפה, על בת ישראל שלא לבשה בצניעות מיד הוריד רבי עמרם את השלט שהיה תלוי בשכונה ורץ לילד, ושאלו הרי בת ישראל היא, ואיך תעשה כך לזרוק עליה אשפה...

יש חובת מחאה, אבל רק על פי דיני ודרכי התורה.

גם רבי אהרן קצנבלוביגן שהיה מראשי הקנאים בירושלים, היה גדול בתורה ממש, ולא פסק פומיה מגירסא.

מסופר שבירושלים היו שני בחורים מופלגים בתורה ואחד מהם היה רבי אהרן קצנבלוביגן והוא היה יודע מה זה מידת הקנאות.

מידת הרחמנות היתה בו להפליא, סיפר הרב גמליאל רבינוביץ היה מקרה של שלום בית וביקשו מר' אהרן שיטפל בנושא, ומיד הלך אתי, והלך רגלי לעת זקנותו ממאה שערים עד שערי חסד.

ושאלתי אותו למה לא ניסע באוטובוס, ושכחתי לרגע שרבי אהרן לא נוסע עם אגד שהם מחללי שבת, ותפשתי עצמי ואמרתי ניקח מונית?

אמר לי עדיף לי שאלך ברגל עד שם ואתעייף הרבה, והמדובר שאליו אנו הולכים, יראה איש זקן שבקושי הולך על רגליו, וכיתת רגליו ממאה שערים עד שערי חסד, זה ישפיע עליו הרבה ואולי אוכל לשכנע אותו לשלום בית על ידי זה.

רבי עמרם בלויא זצ"ל למרות שכל ימיו קינא קינאת ה' ולחם כארי בקנאותו, אבל כשהגיע לעזור ליהודי היה עושה זאת במסירות נפש.

לא היתה סעודת שבת שלא היו יושבים אצלו אנשים נכאי לבב, מצורעים ומוכי שחין, שאף אחד לא רצה להכניסם לבית, ורבי עמרם קיבלם בסבר פנים יפות, והאכילם ברוח נדיבה. ראו שבוערת בקרבו אהבת ישראל, וכי קנאותו היא לשם שמים.

אמר פעם אחד מראשי מדינת ישראל, אני יודע שאם אני אצטרך אי פעם להתחבא, המקום הבטוח ביותר בשבילי יהיה בביתו של רבי עמרם בלויא זצ"ל.

הוא הבין שבשביל להציל יהודי יהיה מי שיהיה, בעבור כל חללי דעלמא לא יתן הצדיק הזה אפילו שיערה אחת מראשו לפגוע בו.

מסופר על רבי עמרם בלוי זצ"ל שמידי שבת היה הולך למחות נגד מחללי שבת, על אף שהיה מקבל מכות נאמנות וכואבות מאד באלות מהשוטרים, מעולם לא ברח ממכות השוטרים, אלא להיפך היה עומד ומקבלם בשמחה ובאהבה, והיה אומר: אני מקבל מכות לכבוד זה שאני מוחה נגד מחללי שבת.

בשנותיו האחרונות לעת זקנותו, באחת השבתות כשהלך כהרגלו עם כמה ממלויו למחות נגד מחללי השבת, השוטרים הכו בו באלות כהרגלם, לפתע ר' עמרם לקח שני שוטרים גיבורים והרימם גבוה בידיו, ובאותו זמן שהיו בידיו אמר להם, אתם כל שבת נותנים לי מכות על זה שאני מוחה נגד חילולי השבת, אך אל תחשבו שאין לי כח להשיב לכם, הנה תראו שעל אף זקנותי אני יכול להרים שני שוטרים יחד.

ואם תרצו לדעת מהי הסיבה שאין אני מכה אותכם? היא משתי סיבות.

א' אני שמח לקבל מכות לשם מצות קדושת שבת קודש.

ב' יתכן שבאחד הימים אתם תחזרו בתשובה ותתחרטו על מעשיכם, יוצא איפוא שאני הכיתי יהודי שומר תורה ומצוות.

כיון שראו השוטרים את קדושתו וצדקותו של ר' עמרם, הפסיקו להכותו מאותה שבת.

וכמה כבישים שהיו נוסעים ומחללים שם שבת נסגרו בזכותו.

ובנוסף לכך, מאותה השבת היו השוטרים שומרים עליו, ושלשה שוטרים היו מלווים אותו בכבוד ובהערצה בשירה ובזמרה עם כל מלוויו, ממקום התחנה המרכזית ששם היה מוחה עד לביתו.

באחת המחאות הכה שוטר אחד את ר' עמרם בלויא באופן קשה מאוד, ולהגנתו החל אחד המוחים להכות בחזרה את השוטר, ולפתע הזדעק ר' עמרם וצעק לעבר אותו מוחה, רשע!!! למה תכה רעך" וזה נאמר מפיו בעוד שעל עצמו אינו חס כלל וכלל.

עד לפני כמה שנים היה ברחוב ישעיהו בירושלים בבנין אדיסון קולנוע שמכרו בעצם יום השבת כרטיסים לאישור כניסה לקולנוע.

המכירה התקיימה בדלפק לפני הכניסה לקולנוע, מוכר הכרטיסים ישב בתוככי הבנין והרוכש את הכרטיס הגיע מהרחוב והיה מקבל את הכרטיס דרך חלון הדלפק.

רבי עמרם בלויא זצ"ל לחם שם בכל עוז ותעצומות למען קדושתה של השבת שלא תתחלל, ועל אף שהכוהו נמרצות לא התפעל כלל וכלל והמשיך במלחמתו מלחמת השבת.

רבי עמרם היה ניגש ומכניס את ראשו בתוך החלון, ולא היה נותן בכך לרכוש את הכרטיסים.

תיכף ומיד הוזמנה המשטרה למקום לנסות להשליט סדר במקום למען תתבצע מכירת הכרטיסים כרגיל.

הללו הכו את ר' עמרם קשות, אלא שהוא לא שת לבו אליהם כלל ולא הוציא את ראשו מהחלון וכך מנע כמו ידיו למכור כרטיסים לחלל את השבת קודש.

*

דיווח המסעיר שהתקבל בציבור החרדי, על אודות חברת מוניות שבכוונתה לפעול בעצם יום השבת.

באותה שבת פרשת דברים ו' אב תשי"ג בשעות אחה"צ התקבצו להם קבוצת מוחים גדולה, כשפניהם מועדות לרחוב המלך ג'ורג' מקום משכן תחנת המוניות, על מנת למנוע בכל מחיר את הפרצה החמורה בחומת השבת.

נהגי המוניות קיבלו את פני המוחים בגידופים ובאיומים, אך אלו האחרונים התעלמו מהם, והמשיכו להשמיע קריאות שבת... שבת... בלא להתיחס אל הנהגים והתנהגותם המופרעת.

עוד המוחים ממשיכים בקריאותיהם, והנה לפתע פתח נהג מונית בשם משה בוטבול בנסיעה פראית לכיוון ציבור המוחים, ולפני שהם יספיקו להבחין במתרחש, התנגש הוא ברבי עמרם בלויא זצ"ל שצעד בראש הלוחמים, ובאחד ממלוויו הבחור יוסף גולדמן ז"ל בנו של האדמו"ר מזויעהל זצ"ל.

ההתנגשות עדיין לא הרגיעה את הנהג הפוגע, והמשיך בדהרה, כשהשניים שנפלו על קדמת המונית, נאחזים בכל הכוחות בגגון המונית, כדי לא ליפול במהלך הנסיעה שהמשיכה על פני ארבע מאות מטרים נוספים במורד הרחוב.

כשעצר הנהג מטירוף הדהרה שלו, התברר שהשמש הקדמית שלו נסדקה והתנפצה מעוצמת ההתנגשות במוחים, בתגובה הוא יצא מהמונית, וניגש אליהם כשהם עדיין המומים מחבטת ההתנגשות והדהירה המסוכנת, והחל להפליא בהם מכות נוראות על שום שהזיקו לשמשת רכבו.

פלוגה שוטרים ממשטרת ירושלים שהיתה במקום, לא די שלא התערבה להגנתם אחרי המכות, ניגשה אל שניהם ועיכבה למעצר באופן אבסורדי את שתי הנפגעים רבי עמרם והבחור יוסף גולדמן כאשר את הנהג הדורס הם משחררים לחפשי.

באכזריות הם הובלו לבית הסוהר במגרש הרוסים באשמת התקהלות בלתי חוקית, הפרת סדר וגרימת נזק.

עד למחרת יום ראשון לפני הצהרים הוחזקו השנים במעצר בלא שיורשו לקבל יין להבדלה ומשום כך נאלצו לצום עד צאתם בערבות.

סערה פרצה ברחובות ירושלים שהתמשכה על פני השבתות הבאות עד למשפט שנערך.

ביום חמישי ב' אלול תשי"ג נתן השופט את גזר הדין שלא בנוכחות הנאשם, וגזר עליו השופט מאסר ל-5 שבועות על עוון צעקת השבת, ובנוסף עליו לחתום להתנהגות טובה, דהיינו שלא יוסיף למחות במחללי שבת, ואם יסרב לחתום, עבור 'עוון' זה עצמו יכלא לעוד 2 חודשים נוספים.

כמובן שרבי עמרם סרב לחתום ומיד ביום ראשון נשלח לכלא ביפו לרצות את עונשו לשלושה חודשי מאסר.

ביום רביעי א' אלול יום קודם למשפט, התקיימה בירושלים בת"ת שומרי החומות החתונה של רבי דוד בלויא בנו של רבי עמרם, והשופט לא הסכים לשחררו לחתונה, אלא אם כן יחתום רבי עמרם שיפסיק עם ההפגנות, וכמובן שרבי עמרם לא הסכים לחתום וכך לא השתתף בחתונת בנו.

ביום החתונה פרסמה אימו מודעה תחת הכותרת "האין גבול לאכזריות?"

וז"ל: בדבר מאסר בני הרה"צ ר' עמרם בלויא שליט"א פניתי אני אם ישישה שצעה רב, על העדרו של בני בחתונת

נכדי הי"ו אל מפקד המשטרה הציונית בירושלים בבקשה קטנה, להרשות לבני להיות נוכח בחתונה של בנו.

בקשתי תחנונים, לא להתאכזר עליו ועלי, ועל כל המשפחה בהפרת השמחה, מה נשתוממתי בקבלת מכתבו של מפקד המשטרה המבליט את האכזריות העוברת כל גבול בסירובו לענות לבקשה קטנה זו.

עלי לציין כי בתור ילידת ירושלים, ובהיותי פה ב"ה יותר משמונים שנה לא פגשתי התנהגות מחפירה ואכזרית כזו, לא בימי שלטון הטורקים ולא בימי שלטון האנגלים.

בזה אני רואה כמה צודק בני הרה"צ ר' עמרם שליט"א בהכרזתו כי אלו אינם בכלל ישראל, כי אכן חסרה אצלם הרגש הכי קטן של רחמנות, שהיא מדרכם של בני ישראל.

ואל בני שליט"א האסור וסובל בעד הגנתו על שבת קדשינו, הנני קוראת בקול, חזק ואמץ אל תערך ועל תחת מפניהם, ואלוקי ישענו יעזרך ויעזור את כולנו היהודים המאמינים, ויצילנו מהגלות המר הזה ויושיענו על דבר כבוד שמו בישועה האמיתית בב"א.

כה דברי אם ישישה הנאנחה על חילול שמו יתברך מצפה לרחמי שמים.

היום יום רביעי בדר"ח אלול תשי"ג שיינדיל בלויא

*

כשנודע לחזון-איש שרבי עמרם כלוא בכלא ביפו נחרד מהדברים ששמע, והביע לפני מקורבו הרב נחום יואל הלפרין ז"ל רצון לבקר את רבי עמרם בכלא יפו.

הרב הלפרין הזדרז, וללא שהיות העמיד את רכבו הפרטי לרשות החזון-איש ופנו תיכף לכלא.

החזון-איש שהגיע בפתאומיות לכלא ללא רשיון כניסה, לא הורשה להכנס ושב על עקבותיו.

סערה ציבורית התעוררה עקב הפגיעה בכבודו של גדול הדור, שלא נתנו לו להיכנס לשערי הכלא, ומאמרים רבים התפרסמו בעקבות כך בעיתונות, ולנוכח הזעם הכללי שהקיף את האוכלוסיה, נזדרזו נציגי המשטרה והביאו הישר לביתו של החזון-איש רשיון כניסה מיוחד.

לימים סיפר תלמיד החזון-איש הרב שרגא פייבל שטיינברג ז"ל שבמתכוון נסע החזון איש בפעם הראשונה מבלי להצטייד ברשיון, וזאת כדי להפנות את תשומת לב הציבור לעוול שנעשה לרבי עמרם.

ביום א' י"ב אלול מצויד ברשיון המיוחד הגיע החזון-איש לכלא יפו בלוויית הרב נחום יואל הלפרין הרב זעליג שפירא, הרב דוד אייזנברג והרב שמואל הלוי וואזנר זיע"א.

בכניסה לבית הסוהר ביפו נתקבלה המשלחת הכבודה על ידי מנהל בית הסוהר דב ספקטור (נכדו של רבי יצחק אלחנן ספקטור זצ"ל)

כאשר נכנס החזון-איש לתאו של רבי עמרם, התלהב רבי עמרם ורץ לקראתו ונשק את ידיו, תגובתו הראשונה היתה כדאי לשבת אפילו שנה שלמה בכלא, ובלבד לקבל אורח גדול ונעלה כזה.

על כך ענה לו החזון-איש, שהעולם כולו נמצא בבית סוהר גדול.

החזון איש התבטא באותו מעמד, כי הגיע לבקר את השבת השבויה בכלא.

החזון-איש התעניין במצבו ושוחח עמו בידידות רבה, ר' עמרם מסר לו על חייו בכלא, ואמר כי אין הוא מתמרמר על הגשמיות בבית הסוהר, ביקורו של החזון-איש היה לשיחת היום והביא להקלה רבה בתנאי המאסר

באחת ההפגנות הסוערות שידעה ירושלים, היה זה לנוכח החלטת השלטון להקים ברכה מעורבת, במהלך ההפגנה

נעצר רבי עמרם בלוי עם עוד קבוצה של אנשים ונגזר עליהם לשבת בכלא עשרה חודשים.

ריצוי המאסר התחיל בז' אדר תשי"ח כשבאותה קבוצה נמנו רבים וטובים מבחירי היהדות החרדית שלחמו לצידו של רבי עמרם בלוי זצ"ל, בין האסירים היו גם בניו של רבי עמרם רבי אורי ורבי ישעיה רבי הלל שלזינגר זצ"ל רבי אברהם ראטה זצ"ל רבי בן ציון דויטש זצ"ל והרב יעקב צבי סאמעט ועוד.

מספר ימים לפני ראש-חודש אב של אותה שנה, נולד לרבי יעקב צבי סאמעט שהיה אז אברך צעיר לימים, בן זכר.

שלושה ימים לפני ראש-חודש התקיים הברית, בשל כך זכה רבי יעקב צבי בחופשה מבית המאסר ליום הברית שנחגגה ברוב שמחה, עקב חולשה שתקפה אותו התארכה חופשתו לעוד יומיים, כך שביום השלישי למילת בנו היה זה בראש חודש אב, היה עליו לחזור לשערי בית הכלא.

אכן בראש-חודש לפני השעה היעודה, כחסיד הקשור לרבו פנה רבי יעקב צבי אל רבו כ"ק האדמו"ר מתולדות אהרן בעל הדברי-אמונה זיע"א להתברך ולהפרד לפני חזרתו לשערי הכלא.

הוא נכנס אל בית-המדרש והופתע להיווכח שהוא הגיע באמצעה של סעודת ראש-חדש שנחוגה באותה שעה על-ידי האדמו"ר זצ"ל.

רבי יעקב צבי התיישב להקשיב לדברי התורה שנאמרו באותה שעה על-ידי האדמו"ר זצ"ל כשסיים האדמו"ר את דבריו שנאמרו בשמחתה של סעודת ראש-חדש וראה את רבי יעקב צבי, פנה האדמו"ר אל הקהל והכריז: אם נכונים דברי אלו האחרונים ומכוונים לאמיתה של תורה, ישתחררו האסירים עד ט"ו באב.

ההכרזה הפילה על כל המשתתפים תדהמה גדולה, ורבי יעקב צבי שחזר לכלא אחרי ברכת פרידה מרבו סיפר

בהתרגשות לחבריו את דברי האדמו"ר זצ"ל כולם נסערו מהדברים אולם אחד האסירים פקפק בדבר ושאל אם כן אם אכן יש כח בידו לשחרר אותנו מדוע איפוא הוא השאיר אותנו עד ט"ו באב? הרי נמצא שאנו כעת אסירים של האדמו"ר מדוע איננו משחרר אותנו כבר מעתה?

ביום ט"ו אב שחל ביום שישי הגיעו פתאומית אל בית-הכלא באורח פלא וללא כל פשר והבנה פקודות שחרור לכל אסירי החבורה, ובאותו יום כולם יצאו לחופשי, כולם שוחררו מלבד אחד אותו אחד שפקפק נאלץ לבלות עוד כמה ימים כי משום מה פקודת שחרורו נאבדה והיא נמצאה רק לאחר השבת, ואז הגיעה אל יעדה. ולמרות שנגזר עליהם לשבת 10 חודשים בפועל ישבו רק 5 חודשים.

רבי עמרם בלוי נפטר ביום שישי ט"ו תמוז תשל"ד ערש"ק פרשת בלק.

פעם אחת כאשר שהה האדמו"ר מתולדות אהרן זיע"א בזכרון יעקב והיה בסידורים של בית הכנסת נדפס תפילה לשלום חיילי צה"ל, וקרעו הילדים את התפילה מתוך הסידורים.

נצטער האדמו"ר עד מאד, ואמר הרי אין זה בית המדרש שלנו שנוכל לעשות בו כחפצינו.

וכאשר שבת בקרית אתא, ובבית המדרש שם נהגו לעשות אחר קריאת התורה מי שברך לחיילים, ולא רצה להלבין את פניהם וכן לא להוכיחם, כי כשם שמצוה לומר דבר הנשמע, כך מצוה שלא לומר דבר שאינו נשמע, והרי אין לאנשים אלו שום הבנה הראויה בענינים אלו,

אלא נקט בדרך זו, שבשעה שראה כי הולך גבאי בית הכנסת לעשות מי שברך, הרים קולו יותר מהרגלו באמירת יקום פורקן ואב הרחמים בכדי שלא ישמע קולו של גבאי,

והעיר לתלמידים למה לא סייעוהו להגיד גם כן בקול רם בראותם איך מתאמץ הוא כל כך לומר בקול רם.

אולם להגיד להם איזה דבר העלול להביא ריב ומחלוקת או הלבנת פנים הרחיק את עצמו בכל כוחו.

וכאשר ספרו לאדמו"ר כי אברך אחד הדפיס כמה מאות עותקים מדרשות הרב הנדפסת בספרו דברי אמונה כנגד יום העצמאות, וגם הניח את זה במקומות מסוימים על מנת להכאיב אישית לאנשים מסוימים בלי שום שייכות להנידון.

קרא לו האדמו"ר וגער בו, איך הרהיב בנפשו לעשות כדבר הזה להכאיב ליהודי, ולסלק חשבונות פרטיים ע"י הדרשה שלו.

ואמר לו: כי לכך, לא תהא לו דריסת רגל בבית המדרש למשך שלשה שבועות...

באחת השנים בפורים משולש עשו במוצאי שבת הצגה על שלחן האדמו"ר מכמה אנשי אגו"י. ועשו צחוק מאחד מראשיה.

האדמו"ר כדרכו לא התבונן כלל בזה, אלא היה יושב ודבוק בשרעפיו בה' אלקיו, אולם לאחר עריכת השלחן כאשר נודע לו מה שהיה, נזף בהם קשות ואמר: הרי כולם יודעים לרבות אותו ראש המפלגה את התנגדותי עליהם, אולם לעשות שחוק מאדם, ובפרט ברבים היתכן כדבר הזה, והצטער מאד על זה.

היה מעשה באחד שביזה את אחד מגדולי אגו"י כאשר היה במאה שערים לצורך איזה ענין מבלי לייצג את מפלגתו, וגם לא להסית לציונות, ואסר האדמו"ר על אותו אדם, דריסת הרגל בבית המדרש למשך כמה שבועות.

ובשבוע לאחר מכן נסע האדמו"ר לחיפה ברכבת, ובכניסתו ראה כי בקרון הבא יושב אותו אחד ממפלגת אגו"י, והאדמו"ר לא רצה להפגש עמו, אך גם לא רצה לעבור כנגדו בלא לדרוש בשלוחו שלא לבזותו.

ולכן עמד הרבי בתא המחבר את הקרונות במשך כשלוש שעות והתנדנד עם הרכבת באופן הקרוב לריסוק איברים, הכל בשביל זהירות בכבוד הזולת וכבוד שמים גם יחד.

ויצויין בזה, כי דעתו של הרבי היתה כי את אנשי המפלגות למיניהם כאשר אינם באים לצורך המפלגה, אסור לבזותם וגם לא לקרבם, וידוע כי הרב גורן אשר התיר הממזרים, היה מתפלל במשך זמן מה תפילת קבלת שבת בבית מדרשו של האדמו"ר ואחת היתה הוראתו של רבינו שאף אחד אסור לו לדרוש בשלומו ולא לדבר אתו מטוב ועד רע, ולא לבזותו, כל זמן שלא ידבר. (עובדות מהאדמו"ר מתולדות אהרן רבי אברהם יצחק קהאן).

היה אומר הבית ישראל מגור כשהתורה מספרת על קנאותו של פנחס המסתיימת בפרשת בלק, מפסיקים לקרוא בענין זה, ובשבוע הבא מתחילים ללמוד על שכרו של פנחס, ומן הראוי לכאורה שמיד ילמדו מה קיבל שכר על זה?

וביאר: כשאדם עושה קנאות, אין למהר וליתן שכרו, יש לבדוק היטב מהו הוא סיבת קנאותו, לאחר שיושבים שבוע שלם על מדוכה זו, אז אפשר להכריז כי היתה זו קנאות לשם שמים, ומגיע לו שכר של ברית שלום.

אם יהודי ראה פריצה ביהדות רח"ל והוא מתמלא כעס וחימה, והוא רוצה לבחון את עצמו האם כוונתו לשם שמים או שזה טבע ממצוקה עצמית, שיחשב לעצמו אם בדקה המרגשת ביותר בחייו, הוא גם היה כועס על פריצה כזאת?

היה זה לפני 35 שנה שנת תשמ"ז (1987 למנינם) היתה מחאה ציבורית נגד חברת פוסטר מדיה, שהיתה מפרסמת תמונות שחץ בתחנות האוטובוסים ברחבי הארץ.

המאבק התחיל בירושלים, שם כיסוי את התמונות בצבע שחור, ובנוסף כתבי מחאה על קירות העיר,

"הצילו אותנו מחברת פוסטר מדיה המטמאה את רחובותינו."

הרב שמשון פינקוס זצ"ל היה סבור כי צעירים או פוחזים אין להם לעסוק בענייני קנאות מהסוג הזה, וכך הצהיר ברבים, לדעתי הדברים האלו צריכים להיעשות רק ע"י גדולי ישראל ואנשים חשובים, וזו שגיאה גדולה שהמלאכה ניתנת לפררחים ונוער שוליים.

הרב פינקוס זצ"ל אימץ את לבבו, והחליט כי הוא זה שיכול ומסוגל לצאת לרחובות קריה.

הוא לקח דלי, מברשת וצבע, ויצא לבאר שבע להשחיר כמה תמונות שחץ.

לא חשבתי לרגע כי לא יעצרו אותי וכי לא יובילו אותי למשפט ומאסר, ואעפ"כ השחרתי, כי הייתי סבור שזה מתפקידי אמר לבני משפחתו.

הוא יצא שלוש פעמים בשלושה לילות.

בלילה הראשון הוא יצא לבדו, בשתים עשרה וחצי בלילה הוא ראה אברך בצומת משמר הנגב שממתין לאוטובוס המגיע מהמרכז לכיוון תפרח.

רבי שמשון שכוון נסיעתו היה לכיוון באר שבע ונסע בכביש הנגדי, הבחין בו, הסתובב בצומת, התקרב לאברך והציע לו לבוא איתו למלאכת קודש זו.

אמרתי לו שהשעה מאוחרת ואשתי בבית מחכה לי, אם כך אמר הרב תעלה בבקשה לרכב אקח אותך הביתה לתפרח.

הרב העלה אותי לרכב לא דיבר מילה מיותרת אודות הפעולה החשובה שביקש לשתף אותי, נסע את הדרך עד תפרח, שאל אותי שאלה במסכת נדרים בה עסקו בכולל כאשר הגענו לכניסה למושב הצעתי, ביקשתי, הרי הרב ממחר לבאר שבע, ארד כאן ליד תחנת האוטובוס, חלילה הגיב, והכניס אותי פנימה למושב עד פתח הבית ממש.

משסיים את החסד, יצא לבדו באישון הלילה למלאכתו
מלאכת קודש לכיוון באר שבע.

אותו לילה הוא לא נעצר, לקראת בוקר התקבל מידע
במשטרת באר שבע, על חרדים שהגיעו כנראה ממאה שערים
לצבוע תחנות בבאר שבע, מפקדי האזור נכנסו לכוננות.

לאחר שבוע ימים יצא הרב שוב עם אחד האברכים, נסעתי
עמו לבאר שבע, צבענו תחנה אחרי תחנה ברחוב הראשי של
העיר, לא היה לי פנאי להביט על פניו ועל מראהו של הרב
זצ"ל בשעה נדירה זו, כיוון שהייתי טרוד בהטמנת הפחד
שליווה אותי.

עם הפחד שלי, חשתי בכך זכות לסייע לרב במעשיו
הנודעים לשם שמים.

לקראת סוף הרחוב הראשי קלטנו בזוית העין כי רכב
משטרתי בעקבותינו, התחלנו בנסיעה של בריחה...

המרדף החל, הגברנו מעט את המהירות, עדיין נסענו
כביכול לתומנו, בכל זויות רחוב, הצלחנו להשליך מחלון הרכב
את פחיות הצבע, עד שלא נשאר בידנו כלום, הם רודפים
אחרינו ואנו כאילו לא רואים כלום וממשיכים ונוסעים.

כאשר הגענו לעיר העתיקה, ורחובותיה צרים ניידת
משטרה עקפה אותנו בדהירה וחסמה את הכביש.

אתם לא רואים שוטרים אחריכם?!? שאלו השוטרים.

אני עסוק בנסיעה וכי אפשר לראות חוץ מזה? השיב הרב
בנוסח של תמיהה.

השוטרים החלו לחפש ברכב, אח"כ בתא המטען אך לא
מצאו מלבד פחיות של טרפנטין לדילול צבע, מה זה? שאלו

והרב פנקוס השיב, אני משתמש בהם לטיפול ולתאורה
בלוקסים של שבת (אכן ר' שמשון השתמש בלוקס לתאורה בשבת קודש)

הם חיטטו מאחור תחת המושבים ולא עזבו אותנו, שאלו
 וחקרו מה עשיתם להיכן נסעתם בשעה כזו וכו'.

ר' שמשון פנה לשוטר ואמר בעברית מעורבת באנגלית: אני
 יליד אמריקה, ישנה סיסמה שאמי לימדה אותי כבר מגיל קטן,
 'שוטר זה חבר' אם כן, מדוע שאתם תהיו הגורמים לי לחשוב
 אחרת?! אנא הזמן שלנו ושלכם יקר ואנו ממהרים!

בסיעתא דשמיא עזבו אותנו סעו לדרככם.

בלילה השלישי היה זה לאחר כיומיים, יום חמישי כ"ד ניסן
 תשמ"ז הרב פנקוס השתתף בברית יצחק בבאר שבע, הזדמן
 לו לשמוע, כי חידשו שוב תמונות שחף בכל העיר, הוא פשוט
 שב על עקבותיו נסע בכאב מבאר שבע עד ביתו באופקים
 הכניס צבע בשקיות ניילון, שב לבאר שבע בשעה שתיים
 לאחר חצות, זרק את השקית הראשונה על תמונה...

חלפו שתי דקות ומאחוריו שש נידות עצרו אותו...

לאחר שנכנס למעצר ביקש להתקשר לאשתו, השוטר
 התקשר לרבנית, להודיע שהרב נעצר, הרבנית שלחה את
 התפילין בידי תושב העיירה ס' דדוש שאחיו שירת כקצין
 במשטרה. הרב היה במעצר עד שעות הבוקר.

הרב משה גפני תושב העיירה אז, החל מיד בפעילות
 לשחרר את הרב, רבי שמשון קרא לעומתו מתא המעצר לחלון
 הפונה לחצר, בלשון חז"ל משה, נתפסתי לשם שמים, מצבי
 בסדר גמור.

במהלך יום שישי לאחר פעילות מרתונית של הרב דייטש
 והרב גפני, רבה של הקהילה שוחרר בערבות לכבוד שבת.

המשפט נערך מיד ביום ראשון, במשטרת ישראל ביקשו
 בעיקרון להענישו קשות, כדי ליצור הרתעה מפני מעשים כאלו
 בעתיד, אך רצונם לא בא לידי מימוש,

שופט השלום צבי סגל קיים את הדיון בבית המשפט, הרב פינקוס כמוכן הודה והורשע בעבירה שיוחסה לו בכתב האישום.

בבית המשפט נשא הרב דברים בגנות הפצת תמונות תועבה ברחובות העיר ואמר:

כי התורה היא המסמך החשוב ביותר שיש לעם ישראל, והתורה קובעת בצורה הברורה ביותר, כי בכל מקום שיש גילוי עריות באה אנדרלמוסיה לעולם, ההורגת קטנים וגדולים.

אני עושה זאת מבחינה מצפונית, ואם אנו לא נגיב אז הקב"ה יגיב, ואם ה' יזרוק עלינו שחור אזי באמת יהיה שחור אמר הרב פינקוס בקול נרגש.

בבית המשפט במהלך הדיון אמר הרב פינקוס לא אוכל לתת הצהרה שלא אחזור על דבר כזה בעתיד, משום שזה מנוגד למצפוני, אם אצהיר כך אני חושב שזה בגידה במערכה שלנו.

הפרסומים הללו מהווים התדרדרות מוסרית שאינני יודע לאן עוד תוביל אותנו, התמונות שמתפרסמות הם סכנת נפשות לציבור, ואנו חייבים לשמור עלינו ועל בנינו, מי שמדביק את המודעות, מלכלך את רשות הרבים שהוא הבית שלי...

בהמשך, הביע הרב את תקוותו כי לאור מעשהו תהיה הידברות במטרה למנוע את פרסום תמונות התועבה בחוצות רחובות ארץ ישראל, אך יחד עם זאת סירב בתוקף להתחייב כי ימנע עצמו בעתיד לנהוג באותה צורה, מכיוון שזו תהא בגידה במערכה של קודשי ישראל, זו ארץ ישראל זו ארץ הקודש, נאומו היוצא מן הלב נקש מעט על לב השומעים.

בגזר הדין אמר השופט צבי סגל, אין לי ספק שמבחינה סובייקטיבית חש הנאשם כנפגע, בעת שצפה במודעות פרסומות אלה, שכן אלה נמצאות ברשות הרבים ועומדות בניגוד לדין תורה, על פיו חש הנאשם מחויבות, יחד עם זאת,

עפ"י החוק הישראלי מעשהו של הרב פינקוס הינו בגדר עבירה על חוק העונשין, והשאלה היא איזה עונש יש להטיל בנסיבות המקרה הנוכחי.

טוב היה, אילו ההידברות בין הגופים השונים הנוגעים לעניין הייתה מתבצעת לפני ביצוע המעשה, אך כדי לשמור על העיקרון של מדינת חוק, יש צורך להטיל עונש מרתיע שישמש הרתעה לנאשמים פוטנציאליים אחרים בביצוע אותן עבירות.

השופט סגל הוסיף: אין ספק כי עבירות בכגון זה הפכו להיות חזיון נפרץ במיוחד בירושלים, ואינני סבור שהכתובת המתאימה למניעת התופעה היא דרך בית המשפט.

רצוי וכך אני ממליץ, שיבואו הגורמים האחרים לידי הידברות ביניהם ברוח טובה, ומבלי שיהיה צורך לגרמת פעילות פרובוקטיבית משום צד שהוא, על מנת שלא להתסיס תחושות רוחשות ורוגשות בקרב ציבור זה או אחר, ועל מנת שלא נמצא עצמנו כיהודים מתגוששים בין ציבור אחד למשנהו.

בסוף דבריו גזר השופט את עונשו של הרב פינקוס לשלושה חודשי מאסר על תנאי, וקנס כספי בסך 500 שקל כשמאסר על תנאי בתוקף למשך שנתיים אם יבצע הרב עבירה דומה.

לאחר המשפט התכנסו נציגי הציבור החרדי בקהילות הנגב יחד עם הנציגים בבאר שבע, במטרה לדון על המצב שנוצר עם ריבוי הפצת התועבה בבירת הנגב.

בתום הישיבה הוחלט, כי ייעשו פניות לגורמים הנוגעים בדבר, כדי להעמידם על חומרת הנושא, ובמידה ולא יענו הבקשות והפניות, לא יהא מנוס מלצאת לרחובות העיר לאור היום, ולרסס בצבע את תמונות התועבה.

בעיירת אופקים התקבלו עשרות טלפונים מכל רחבי הארץ, שבה הביעו אישי ציבור שונים ורבנים, את תמיכתם

ללא סייג בצעדו של הרב פינקוס, והביעו את התקווה כי מדרום תפתח הטובה, וכי ראשי חברת פוסטר מדיה ויתר החברות המתעסקות בפרסום חוצות, יבינו את הרמז כי במאבק זה ידם תהיה על התחתונה, ועדיף להיכנס להסדר שיבטיח את הימנעות הישנות הפצת תמונות התועבה ברחובות ערי ישראל.

הפרשייה שתפסה כותרות קידשה שם שמים, והובילה את חברות הפרסום להבנה, כי יבוא יום והנזק שלהם יהיה רב על הרווח, וכי ארץ הקודש נכנסת לרוח קרב על קודשי ישראל וידם תהיה על התחתונה.

קנאות לשיב שמים

כתב הרמח"ל בספרו מסילת ישרים (פרק יט) הענף הג' הוא הקנאה, שיהיה האדם מקנא לשם קדשו, שונא את משנאיו ומשתדל להכניעם במה שיוכל, כדי שתהיה עבודתו ית' נעשית וכבודו מתרבה, והוא מ"ש דוד ע"ה הלא משנאיך יי' אשנא ובתקוממיך אתקוטט: תכלית שנאה שנאתים לאויבים היו לי (תהלים קל"ט כא-כב): ואליהו אמר ויאמר קנא קנאתי ליי' אלהי צבאות (מלכים א' י"ט יד) וכבר ראינו למה זכה בעבור קנאתו לאלהיו, כמאמר הכתוב תחת אשר קנא לאלהיו ויכפר על בני ישׂראל (במדבר כ"ה יג):

וכבר הפליגו חז"ל (שבת נ"ה): לדבר במי שיש בידו למחות ואינו מוחה, וגזרו דינו ליתפס בעון החוטאים עצמו:

ובמדרש איכה אמרו: היו שרִיָה כְּאֵילִים (איכה א ו) מה אילים הללו בשעת שרב (חום) הופכים פניהם אלו תחת אלו, כך היו גדולי ישראל רואים דבר עבירה והופכים פניהם ממנו, אמר לו הקב"ה תבא השעה ואני אעשה להם כן.

וזה פשוט כי מי שאוהב את חבירו אי אפשר לו לסבול שיראה מכים את חבירו או מחרפים אותו ובודאי שיצא לעזרתו, גם מי שאוהב שמו יתברך לא יוכל לסבול ולראות שיחללו אותו ח"ו ושיעברו על מצותיו, והוא מה שאמר שלמה עזְבִי תוֹרָה יְהִלְלוּ רִשְׁעִי וְשִׁמְרֵי תוֹרָה יִתְגַּדְּרוּ בָּם: (משלי כ"ח ד): כי אותם שמהללים רשע ברשעתו ולא

יוכיחו על פניו מומו, הנה הם עוזבי התורה ומניחים אותה שתתחלל ח"ו, אך שומריה המתחזקים להחזיקה ודאי שיתגרו בהם לא יוכלו להתאפק ולהחריש.

ואמר הקב"ה אל איוב: הִפֵּץ עֲבֹרוֹת אִפְךָ וּרְאֵה כָּל גְּאֹה וְהִשְׁפִּילֵהוּ: רְאֵה כָּל גְּאֹה הַכְּנִיעֵהוּ וְהִדְךָ רְשָׁעִים תַּחְתָּם: טָמְנִם בְּעֶפְרָ יִתֵּד פְּנֵיהֶם תְּבַשׁ בְּטָמוֹן: (איוב מ' יא-יג): כי זהו תוקף האהבה שיוכל להראות מי שאוהב את בוראו באמת, ואומר (תהלים צ"ז): אוהבי ה' שנאו רע:

כאן המקום לציין מה שהיה מרבה לומר ראש ישיבת חברון רבי יחזקאל סרנא זצ"ל בשיחותיו הוא היה משנן בהזדמנויות רבות שקנאה לה' הנזכרת כאן במסילת ישרים כענף במדת החסידות היא מדה גבוהה ונעלה מאד ולא כל בן תורה רשאי לנהוג בה, וזאת מפני שברוב המקרים מי שבא במחאה כנגד חלול ה' הנעשה על ידי הרשעים, מונע גם ממניעים אישיים, כי אש עלתה באפו על המעשה הרע ולא טרח כלל לבקש פסק הלכה, האם לפעול וכיצד לפעול כנגד הרשעה, וכל תערובת אנוכית, מציתה אש מחלוקת בישראל, ואיננה משיבה חמתו של הקב"ה, אלא אדרבא בכחה של קנאות שאינה טהורה, להכעיס את ה' יתברך עוד יותר ממה שכעס קודם לכן.

הקנאות הנבחרת שהיא באמת חסידות טהורה, היא כאשר אש הקנאות כולה לשם שמים בלי שום תערובת של גאווה והתבלטות, קנאות טהורה מתוך אהבה עזה לה', וזו מדריגה נדירה שזכה בה פנחס עד שמרוב חסידותו נתקדש גופו החומרי, בעודו כאן בעולם הזה ומרוב טהרת קדושתו, זוהמתו של נחש הקדמוני לא אחזה בו, ולא מצא בו מלאך המות, שום עילה לקטרג כנגדו ולהמיתו, ואף לא לרגע קט.

זהו הקנאי הטהור והנערץ פנחס שהוא אליהו, ועל כן אל יהין בן תורה מן השורה ואפילו הוא מן הצדיקים להאמין בעצמו שיכול הוא לעשות מעשה קנאות לכבוד ה' ברשעי ישראל.

סיפר הרב בנימין רבינוביץ זצ"ל אודות עסקן גדול מהדור הקודם אשר לאחר פטירת המהרי"ל דסקין (רבי יהושע לייב דיסקין) זצ"ל פרש מהתעסקות בקנאות.

ולשאלת רבים מדוע פרש? השיב שהעסקנות בקנאות היא כמו מחט, מחט יכולה להיכנס עמוק ולהיות מסוכנת, אך כשיש לה ראש הרי זה שומר שלא תיכנס עמוק.

והפטיר: זה מה שהיה עבורי רבי יהושע לייב, הוא היה הראש, וידעתי שהוא שומר עלי שלא אטעה, וכעת שנפלה עטרת ראשי ואין לי גדול העומד על גבי להדריכני במעגלי צדק בעסקנות זו, איני מסוגל יותר לעסוק בזה, כי ירא אני לנפשי מאד פן אכשל ונלכדתי בעוונות החמורות של בין אדם לחבירו, ולכן שב ואל תעשה עדיף.

מסופר על תלמיד חכם אחד שהיה עובר ברחוב ביום שבת קדש, וראה חבורת אנשים משחקים בקוביה.

הוא מרוב הרגשתו וקנאתו לתורה ולדת, התחיל להוכיחם בלשון קשה ותוקפנית, איך הם מחללים את יום השבת?

מיד התביישו ממנו והתחרטו, וביקשו ממנו מחילה והלכו להם.

למחרת הביאו לו סכום כסף חשוב, בתורת צדקה וביקשו ממנו להתפלל אליהם אל ה' לכפר להם עוונם.

לימים אותו תלמיד חכם היה דחוק וזקוק לכסף, חשב בלבו הרי ידוע שהרשעים אפילו על פתח גיהנם אינם חוזרים, ולכן החליט ללכת ביום שבת לאותו מקום ולהוכיחם, ובודאי יתנו לו סכום כסף.

וכן היה, שהלך ביום שבת למקום ההוא, ומצא שחזרו לסורם.

נכנס לשם והתחיל לצעוק עליהם, איך אתם מחללים שבת וכו' אך לדאבונו לא די שלא שילמו לו כסף, אלא התחצפו נגדו והעליבו אותו בדברי חירופים וגידופים, ויצא משם חפוי ראש.

אך במקום לחזור לביתו, הלך אצל הרב המקומי וסיפר לו את כל אשר קרהו, והביע את פליאתו בפני הרב מה נשתנה פעם ראשונה מן השניה?

השיב לו הרב, כי בפעם הראשונה כוונתו היתה לשם שמים, לכן מן השמים עזרו לו להיות דבריו נשמעים, אבל בפעם השניה שהיתה כוונתו למען הכסף, לכן לא עזרו לו מן השמים, זו היתה קנאות שלא לשמה.

אספר לכם מעשה אמר בדרשתו רבי שלום שבדרון זצ"ל

נספר את המעשה על עצמי, מה זה איכפת לכם מי היה האיש נאמר לצורך הדרשה ששמו היה שלום שבדרון, אל תחייכו, עכשיו תשמעו מעשה עם מוסר השכל גדול.

באחד ממסעי ביישובים בארץ ישראל, שבתתי במקום פלוני בשבת ראש חודש.

המארגנים ביקשו וסידרו כמה דרשות בבתי כנסיות בעיר, מעריב ליל שבת התפללתי ליד האכסניה, שם מסרתי דרשה גדולה. שחרית בשבת קדש הלכתי להתפלל בבית הכנסת המרכזי של היישוב, החלו שחרית אח"כ הלל, הוצאת ספר תורה גדלו לה' איתי ונרוממה שמו יחדיו.

ואני שואל אתכם למשל, למי נותנים עליה כהן בשבת כזו? לר' שלום שבדרון הכהן אתם עונים...

אבל לא... יעמוד... ר' ראובן ב"ר יעקב הכהן, קרא הגבאי, אולי הגבאי לא יודע כי אני כהן הרהרתי בראשונה.

מה! וכי לא ראה כי עליתי לדוכן בשחרית, הוא הרי ישב כאן לידי, מה גם שהוא מכיר אותי מקדמת דנא, מסתמא הוא רוצה לתת לי מפטיר חשבתי, ואולי רוצה אח"כ שאתפלל מוסף לפני העמוד לכן הוא ממתין למפטיר.

ניחמתי את עצמי, טוב ממשיכים בקריאת התורה שני שלישי רביעי חמישי אם הגבאי לא קרא לי שלישי וגם לא שישי, וודאי הוא יודע שאני כהן וא"כ ודאי יקראו לי למפטיר.

אתם שומעים... אין מה לחייך אני מספר לכם דברים כהווייתם.

כאשר הגיעו למפטיר, הבנתי איזה מפטיר קניתי, השבת.

קראו למישהו אחר, ומי היה מישהו האחר הגבאי עצמו
כיבד את עצמו במפטיר ושלום על ישראל.

כאשר הסתיימו ברכות ההפטרה, הגבאי הביט לצדדים
כמי שמחפש בעל תפילה הביט אנה ואנה, הבנתי כי מיד
יבקשו ממני, אבל סופו של דבר הוא עצמו התחיל יקום פורקן.

מעט תרעומת היתה לי, נכון, כי לא חייבים לי מאומה אבל
בכל זאת אני מגיע מירושלים, אורח פעם בכמה שנים, והגבאי
נוטל לעצמו מפטיר ומוסף וכו' נו שיהיה בריא, מסתמא יש לו
איזה חשבון וכוונה טובה התנחמתי.

מה אתה מתעסק בהבלים, התחלתי להתרעם על עצמי,
כן נתנו לך כהן לא נתנו, כמה קטן האדם, אוי הרהרתי...
ואנחה קלה יצאה מפי, מי אני ומה אני, הסטתי את המחשבות
והתחלתי בבקשת יקום פורקן מן שמיא חינא חסדא ורחמי
וחיי אריכי וכו' בכונה של מצוה.

החזירו את ספר התורה להיכל, קדיש ותפילה בלחש הכל
התנהל כרגיל.

חזרת הש"ץ החלה, מגיעים לקדושה כבודו מלא עולם וכו'
וברוך השם כבר הספקתי לשכוח מכל הענין, מה לי ולהרהורי
הבל אלו.

אולם כאשר קדושה הסתיימה ובעל התפילה אמר אתה
קדוש הנה במקום להתחיל אתה יצרת, כמו שאומרים בשבת
ראש חדש, החל לומר תכנת שבת כמידי שבת.

מי הראשון שהבחין בטעות? ומי הראשון שהרים קול
לעומתו? אתה יצרת... נו... אתה יצרת... היה זה שלום הכהן
שבדרון.

הבנתם... נורא ואיום, אתה יצרת....

אי שם במעמקי הלב שילמתי לו, קראתי בקול אתה יצרת
הוא מיד תיקן את עצמו והמשיך בתפילה, מי הבין, מי ידע, מי
חשב, הכל התנהל כרגיל, אבל ר' שברון גילה את עצמו
מעט.

תחת אשר קנא לאלוקיו מכבדת התורה את פנחס אשר
קנא לאלוקיו, כי במחאה של פנחס בצעקת אתה יצרת של
פנחס לא הייתה שום תערובת זרה, כולה היתה טהורה
ומזככת לשם שמים, קרבן ניחוח לה', הוא קנא רק לה' אלוקיו
ללא גרגיר נוסף בשביל עצמו.

כידוע ליודעין, מהותה של הקנאות אינה בידיים וברגלים, קנאות
אינה נערכת בזריקת אבנים או בצעקות, קנאות הינה בלב, כאשר הלב
מטהר ומתקדש ומקנא קנאת ה' בלבד, באותה שעה הוא יכול לקחת
רומח בידו ולהרוג את זמרי בן סלוא.

וכאן טמון הסוד מדוע הקנאות של פנחס מוגדרת "כהלכה ואין
מורין כן" מדוע אין מורין כן? והרי זו מצוה גדולה כל כך עד שהיא
כפרה על בני ישראל? שאל הרבי?

והשיב, כי במצות קנאות לא שייכת הוראה ופסק הלכה, הרי קנאות
היא מצות הלבבות, וכיון שאין אדם יודע מה בליבו של אדם, כיצד
יכול הרב להורות לאחרים צא והרוג, רק ה' חוקר לב ובוהן כליות
הוא יודע עמקי הלב, כך שההלכה נמסרה לקנאים עצמם, קנאים
פוגעים בו, היינו מי שמידת האמת מתנוצצת בו בלבבו וכליותיו
להיות מאוהבי ה' ושונא שקר ורע, עד כדי למסור את נפשו על כבוד
שמים, הוא יכול ליטול רומח ולהרוג את בועל הארמית.

*

בספרי דברים פרשת וזאת הברכה (פיסקא שמת ח) נאמר וללוי
אמר, למה נאמר? לפי ששמעון ולוי שניהם שתו בכוס אחד, שנאמר
אָרוֹר אַפָּס כִּי עָזוּ וְעִבְרָתָם כִּי קִשְׁתָּהּ אַחֲלָקָם בְּיַעֲקֹב וְאֶפְיָצָם בְּיִשְׂרָאֵל:
(בראשית מט ז)

משל לשנים שלוו מן המלך, אחד פרע למלך, וחזר והלוה את המלך, ואחד לא דיו שלא פרע אלא חזר ולוה.

כך שמעון ולוי שניהם לוו בשכם, כענין שנאמר: וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בְהִיּוֹתָם כְּאֲבִים וַיִּקְחוּ שְׁנֵי בְנֵי יַעֲקֹב שְׁמֵעוֹן וְלֹוִי אֶחָי דִּינָה אִישׁ חֲרָבו וַיָּבֵאוּ עַל הָעִיר בְּטַח וַיַּהַרְגוּ כָּל זָכָר: (בראשית לד כה)

לוי פרע מה שלוה במדבר, שנאמר: וַיַּעֲמֵד מֹשֶׁה בְּשַׁעַר הַמַּחֲנֶה וַיֹּאמֶר מִי לִי אֵלַי וַיֹּאסְפוּ אֵלָיו כָּל בְּנֵי לֹוִי: (שמות לב כו) ויעשו בני לוי כדבר ה'

וחזר והלוה את המקום בשטים, שנאמר: פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אַהֲרֹן הַכֹּהֵן הַשֵּׁיב אֶת חַמְתִּי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאוֹ אֶת קִנְאַתִּי בְּתוֹכְכֶם וְלֹא כְלִיתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאַתִּי: (במדבר כה יא)

שמעון לא דיו שלא פרע, אלא חזר ולוה שנאמר: וְשֵׁם אִישׁ יִשְׂרָאֵל הַמִּכָּה אֲשֶׁר הִכָּה אֶת הַמְדִינָתִּי זְמַרִי בֶּן סִלּוּא נָשִׂיא בֵּית אָב לְשִׁמְעוֹנִי: (במדבר כה יד) לכך נאמר וללוי אמר.

בביאור הדברים כתבו בספרים: הראשונים שהעמידום במבחן הקנאות האם היא לשם שמים או לא? הם הקנאים הראשונים בתורה שמעון ולוי אשר קינאו לשם ה' אחר שנטמאה דינה אחותם והרגו 24.000 איש.

יעקב לא הסכים להתנהגותם, וזכר להם זאת עד יום מותו, כשיעקב מברך את בניו לפני מותו את שמעון ולוי לא רק שאינו מברך אלא אף מקלל.

כשמעון ולוי קינאו את קינאת אחותם, לא ניתן היה להבין מעצם המעשה מה עמד באמת מאחורי כוונתם, האם הם קינאו לכבודם לכבוד המשפחה, או קינאו לשם ה'.

על כן מאותו מעשה נפתח להם דף בחינה היסטורי.

המבחן הראשון שלהם התחיל בחטא העגל, משה רבנו קורא מי לה' אלי (שמות לב כה) השבט היחיד שנענה לקריאתו והרג בקנאות את החוטאים בעגל בלי רחמים ובלי כל היסוס, היה לוי, הם לא היסו

להרוג גם את קרוביהם, וכפי שבירכם משה האומר לאביו ולאמו לא ראיתיו ואת אחיו לא הכיר ואת בניו לא ידע כי שמרו אמרתך ובריתך ינצורו.

ללא ספק הפעם היתה זו קנאות מובהקת לשם שמים.

שבט שמעון לעומת זאת, חטא במעשה זה, יחד עם שאר השבטים. כאן התברר למפרע שלוי לא ביצע את קנאותו בשכם ממניעים של כבוד משפחה, שכן אדם שמקנא באמת קנאת ה' צבאות אין זה משנה לו, או שהוא אחיו או קרובו, ולכן ממקרה זה ואילך אנו מפסיקים לשמוע ביקורת על שבט לוי בשל מעשה דינה, ההיפך שבט לוי תמיד זכה ללוות את ארון ה'.

שיאו של המבחן ההיסטורי היה בשטים, שם היתה הקבלה כמעט מדויקת למה שהתרחש בשכם רק להיפך, אצל דינה לקחו בת ישראל לעם זר, ושמעון עמד בראש המקנאים, ואילו כאן נשיא שבט שמעון זמרי בן סלוא לוקח בת עם נכר, החוטא כאן הוא נשיא בית אב לשמעוני, והמקנא פנחס בן אלעזר שהיה משבט לוי.

כאן ניתן היה להבחין בבירור בהבדל בין הקנאות של שמעון לזו של לוי, וכיון שהוכח כי קנאותו של שמעון לא היתה שלמה לשם ה' כותב הרמ"ע מפאנו (בספרו עשרת מאמרות מאמר אם כל חי חלק א' סימן ג') שכעונש על כך, במגיפה שבאה בעקבות מעשה זמרי בן סלוא, מתו עשרים וארבע אלף איש דוקא משבט שמעון, בדיוק, כנגד אותו מספר אנשים שנהרגו מתושבי שכם לאחר שמלו עצמם.

למעשה מביאים המפרשים שכבר מתחילה ניתן היה להבחין בהבדל שביניהם.

לוי לא נהנה מקנאותו, ושמעון כן נהנה, שהרי מסופר במדרש שדינה לא נאותה לצאת משכם, עד ששמעון יבטיח לה שישאנה וכך היה, אם כן שמעון נהנה מקנאותו ולכן נענש עליה.

יותר מכך, הגמרא בסנהדרין אומרת שזמרי בן סלוא הוא הוא הבן שנולד מאותם נישואים של שמעון ודינה, שנאמר ובני שמעון ימואל וגו' ושאל בן הכנענית וכתב רש"י על המקום בן הכנענית בן דינה

שנבעלה לכנעני, אם כן זמרי הוא זה שמסמל את הנגיעה שהיתה בקנאותו של שמעון, קשר מופלא זה בין שלשת האירועים מעשה דינה מעשה העגל ומעשה פנחס וזמרי מביא הספרי ע"כ.

עלינו לדעת שלא כל אדם שהורג את החוטא מוכרח שעשה זאת מתוך קנאות יש סימן בידנו להבדיל בין קנאות אמיתית לשקרית.

אם כשאדם רואה את חבירו נכשל בעבירה, הוא מתעורר בכעס עצום, וחמתו בוערת בו עד שאינו שולט במעשיו והורג אותו אין זה קנאת ה', אלא תוצאה של כעס וחרון, אף הוא אינו קנאי אלא כעסן, וכיון שאין כוונתו לשם שמים, חל עליו איסור לפגוע בחוטא.

קנאות אמיתית לשם שמים היא רק באופן שאדם מישראל שרואה את חבירו נכשל בעבירה חמורה, מתמרמר ומצטער שעניו רואה דברים כאלו, לבו כואב כל כך על עלבון השכינה, עד שכמעט יורד מדעתו ומחוסר ברירה ומפאת רצונו העז למנוע חילול ה' הוא הולך להרוג את החוטא, וגם בשעה שהוא הורג, פלגי מים ירדו עיניו וכואב לו עד דכדוכה של נפש שהגיע למצב כזה שהוא מוכרח לעשות פעולה נגד רצונו וטבעו, הוא עושה זאת בתורת שליח בית דין, וכשלוחי דרחמנא, ומרגיש שהוא מוכן שיהרגו אותו כדי שלא יצטרכו להרוג את היהודי החוטא.

כך היא דרכה של קנאות אמיתית ורק קנאים כאלו מותרים לפגוע בחוטא, קנאים שאין להם בלבם שום טינה אישית על החוטא וקנאותם טהורה בלי תערובת כעס ופניות זרות.

וזה כוונת הפסוק פנחס בן אלעזר בן אהרן השיב את חמתי וגו' כל כוונתו לשם שמים בלבד, ללא שום מחשבה אישית או מידות רעות ח"ו הכל נובע מלב זך וטהור. (השפע חיים מצאנז)

מעלת לימוד התורה ביחס לשאר המצוות

אמרו חז"ל (ירושלמי פאה פ"א ה"א): על המשנה "ותלמוד תורה כנגד כולם" כל מצוותיה של תורה, אינן שוות לדבר אחד של תורה. ובאר הגר"א דהיינו למילה אחת של תורה. דהיינו שכל המצוות ביחד לא שוות ללימוד התורה.

וכך כתב הרמב"ם (הלכות תלמוד תורה פרק ג הלכה ג). אין לך מצוה בכל המצוות כולן, שהיא שקולה כנגד תלמוד תורה, אלא תלמוד תורה שקול כנגד כל המצוות כולן.

מעלת לימוד התורה בשבת

כתב המקובל החסיד הרב רחמים שרים זצ"ל תלמידו של גאון המקובלים בירושלים הרב שאול חיים דוויק הכהן זיע"א בספרו שערי דרך החיים (ח"ג סימן קצה) וז"ל ושמענו מפי הרב יוסף חיים (הבן איש חי) שהלומד בשבת עולה י"ז אלף פעמים על החול מפי מגידי אמת עכ"ד.

וכתב בספר שיבת ציון (ח"ב רלג, להרה"ג בן ציון מוצפי שליט"א): א"ל מו"א המקובל רבי סלמן מוצפי זצ"ל שצריך לומר י"ז אלף רבוא כי כך שמע מפי חכמי הקבלה שבירושלים (וזאת עפ"י הכתוב בספר עץ חיים למהרח"ו ובתקוני הזהר ועוד)

ואם כן 17 אלף ריבוא הוא מאה שבעים מליון. לפי זה לימוד תורה של שעה אחת בשבת, שווה כמאה שבעים מליון שעות של חול.

ומה שכתב הבן איש חי (שנה ב בהקדמה לפרשת שמות) ששעה אחת בשבת שווה כאלף שעות בחול, אמר לו אביו זצ"ל שהוא לאו דוקא ובדרך הפלגה כתב כן, (כמו שאומרים 'חמץ אפילו באלף לא בטל', ובאמת שגם ביותר מאלף, אינו בטל.)

חוברת זו שהנך אוחז בידך, נקראת בשקיקה על ידי כל שכבות הציבור, ורבים מוסרים מהם דרשות לציבור. ויש ביקוש להגדיל את התפוצה, כי אין הקומץ משיביע את הארי.

בסכום של 100 ₪ ניתן להדפיס כ-40 חוברות והנך שותף בזיכוי הרבים. של מאות שעות של לימוד תורה בשבת קודש, והכל יהיה נזקף לזכותך.

להקדשת חוברות

עם הנצחה לעילוי נשמת או לברכה

במחיר עלות ניתן להתקשר 054-8428679